

Handläggare
Anders Håkansson/Patrik
Simonsson
Telefon: 08- 508 36 200

Till
Äldrenämnden 23 februari

Verksamhetsberättelse VB 2015 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2015 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.
2. Äldreförvaltningen föreslår äldrenämnden att hos kommunstyrelsen begära en ombudgetering om 6,8 mnkr avseende den del av låglönesatsningen som avser privata utförare.

Ann-Christine Hansson
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla.....	5
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar.....	6
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo.....	7
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	9
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	10
2. Ett klimatsmart Stockholm	17
2.1 Stockholm är klimatneutralt	17
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	18
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	18
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	19
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	19
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	21
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	23
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering.....	23
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.....	24
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	28
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande.....	28
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning.....	29
Uppföljning av ekonomi.....	30
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget	30
Investeringar	34
Ombudgeteringar	35
Analys av balansräkning.....	35
Övrigt.....	37
Synpunkter och klagomål.....	38
Övrigt.....	38

Bilagor

Bilaga 1: inspektörernas rapport

Bilaga 2: prestationer Sth trygghetsjour

Bilaga 3: Nyckeltal 122-129 ÄN 2015

Bilaga 4: blankettset ÄN vb 2015

Bilaga 5: Resultat och balans 2015 ÄN

Bilaga 6: EU-positionsrapport 2015

Bilaga 7: Uppföljning jämställdhet och mångfald 2015

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen har uppnåtts under året. I jämförelse med ett prognostiserat nollresultat i tertialrapport 1 och 2, redovisas i bokslutet ett överskott om 16,5 mnkr före bokslutsdispositioner och ett överskott om 9,7 mnkr efter bokslutsdispositioner. Differensen avser ombudgetering till nästkommande år om 6,8 mnkr som avser låglönesatsningen. Skillnaden mellan prognoserna under året och bokslutet hänförs till ej förbrukade statsbidrag avseende "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen" samt minskade kostnader för personal, lokaler och kapitalkostnader. En mer utförlig redogörelse kring det ekonomiska resultatet återfinns under "Uppföljning av ekonomi".

År 2015 har för äldreförvaltningen varit ett händelserikt år. I början av året flyttade Stockholms trygghetsjour till nya lokaler i Söderhallarna vid Medborgarplatsen och övriga förvaltningen till lokaler i Farsta centrum. Förvaltningens tidigare direktör gick i pension i början av året. Efter en period med en tillförordnad chef, tillträdde så en ny förvaltningschef efter sommaren.

Äldreförvaltningen har under hösten påbörjat en utredning om hur hemtjänsten kan utvecklas för att möta behoven hos framtidens äldre. Målet är att hemtjänsten ska vara personcentrerad, både vid bedömning av individuella behov och vid utformningen av genomförandet. Detta ska ske genom att den enskilde ges ett ökat inflytande över hur insatserna ska genomföras. Detta ska ske genom hög personalkontinuitet och att större handlingsfrihet ges till hemtjänstpersonalen att utforma insatserna utifrån den enskildes dagsaktuella behov och eventuella önskemål. Detta arbete fortsätter under 2016.

Hösten 2015 startade det stadsövergripande projektet Äldreboendeutredningen, ÄBO. I projektet utreds bland annat om och hur redan anpassade lägenheter inom det ordinarie bostadsbeståndet kan förmedlas till personer som har behov av sådan lägenhet. Frågan om mer hemlika förhållanden inom särskilt boende inkluderas i Äldreboendeutredningen, liksom en översyn av servicehusen. Andra frågor som utretts under året är boenden för personer över 65 år som riskerar att hamna i hemlöshet och korttidsvård i livets slutskede.

Under 2015 har fortsatt stor vikt lagts vid uppföljning av hemtjänstverksamheterna. Nystartade hemtjänstutförare har följts upp på plats efter tre månader för att tidigt upptäcka brister. Den särskilda avtalsgranskning som påbörjades hösten 2014 har fortsatt under 2015.

Upphandling av hemtjänst enligt LOV har genomförts utifrån angivna handläggningsperioder i förfrågningsunderlaget. Under 2014 började antalet privata utförare i valfrihetssystemet för hemtjänst att minska vilket fortsatt under 2015. Flera privata utförare har också sett över sina geografiska områden i staden och minskat dessa.

Inom demensprojektet har 26 specialiserade hemtjänstgrupper sökt och beviljats projektmedel. Fokus har varit samverkan och arbete med de lokala samverkansplanerna samt bemötande vid demenssjukdom.

Ett aktivt förvaltningsarbete för eHälsa har genomförts under året vilket bygger på ett gott samarbete mellan stadens förvaltningar som berörs av eHälsa samt stadsledningskontorets it-avdelning. Det är många parter involverade och den stora externa samverkan har inneburit att många kontaktvägar har etablerats.

Under 2015 har samarbetet fortsatt tillsammans med andra organisationer och lärosäten såväl i Sverige som i övriga Europa, för att främja utveckling och innovationer. Två EU-projekt har beviljats under året, Stockholm Digital Care (SDC) och DigIT. SDC är ett projekt som ska främja utvecklingen av små och medelstora teknikföretag genom att skapa möjligheter för en gemensam standard för nya tekniska produkter som ska gynna äldre personer att få ett aktivt och självständigt liv. DigIT är ett kompetensutvecklingsprojekt vars mål är att öka den digitala kompetensen hos medarbetarna för att främja god kvalitet i verksamheten, kunna möta framtidens kompetenskrav och kunna behålla och rekrytera goda medarbetare.

I samband med Stockholms trygghetsjourns ombyggnation och inflyttning förbereddes också för digital larmmottagning och under året har arbetet fortsatt med att säkerställa denna teknik. Kommentus har under hösten påbörjat en ny upphandling gällande digitala trygghetslarm vilket äldreförvaltningen och serviceförvaltningen följer nogsamt.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt. Denna bedömning har gjorts med utgångspunkt från att utbildningar har arrangerats av äldreförvaltningen med inriktning på att ge förutsättningar för en jämlik och tillgänglig äldreomsorg.

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en tillgänglig och jämlik äldreomsorg

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm upplever att de har jämlika livsvillkor

Analys

Genom utbildningar på grundnivå och en inspirationsdag har medarbetarna fått kunskap om hur de kan skapa förutsättningar för en jämlik och tillgänglig äldreomsorg. I det EU-projekt som förvaltningen deltar i kring kompetensutveckling i digital teknik är frågan om jämlik och tillgänglig äldreomsorgen central. Detta arbete kommer att gynna kunskapsutvecklingen i området för samtliga enheter som medverkar i projektet.

Användandet av omsorgsdagboken har under 2015 ökat och arbetet fortsätter med att

informera och synliggöra e-tjänsten samt ser över utvecklingsmöjligheterna av densamma.

Under 2015 har staden tillsammans Stockholms läns landsting och kranskommunerna Södertälje, Huddinge och Nacka beviljats projektmedel från Tillväxtverket avseende Stockholm digital care. Stockholm Digital Care syftar till att främja ökad tillväxt i regionen inom området digital teknik och samtidigt stödja ett aktivt och självständigt äldre med god livskvalitet. Detta genom utvecklade digitala lösningar och i kontakt med närstående, omsorg och sjukvård. Projektets vision är att äldre genom digitala produkter och tjänster ges möjlighet att leva ett aktivt och självständigt liv såväl i hemmet som i sommarstugan.

Äldreförvaltningen är organisatoriskt sammanhållande med styrgruppsordförande samt projektledning. Projektet löper över 5 år och startade i oktober 2015.

Under 2015 har utredningen avseende hemtjänst för parboende i vård- och omsorgsboende påbörjats men då anpassningen i paraplysystemet är relaterat till förändringar i samband med Socialstyrelsens förslag till nya föreskrifter om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilda boenden har utredningen inväntat beslut om denna föreskrift.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt. Även om Äldreförvaltningens inte har någon direkt påverkan på stadsdelarna så finns detta perspektiv med i de utredningar och projekt där äldreförvaltningen har en roll.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldreförvaltningens inommiljö är tillgänglig för alla att vistas i

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Hög tillgänglighet för alla i förvaltningens lokaler

Analys

Ett stort arbete för att göra förvaltningens nya lokaler tillgängliga genomfördes i samband med flytten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Inventera tillgängligheten utifrån "enkelt avhjälpna hinder"	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en trygg och jämlik äldreomsorg

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadens äldre upplever att äldreomsorgen är trygg och jämlik

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsatt samverkan med Storstockholms brandförvar	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har under 2015 arbetat med en rad projekt, vilka redovisas under nämndmålet, för utvecklandet av boenden för äldre vilket bidragit till att målet bedömts vara uppfyllt.

Nämndmål:

Äldres behov av olika boendeformer är tillgodosedda

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns ett brett utbud av boendeformer för äldre

Analys

Boenden för personer över 65 år som riskerar att hamna i hemlöshet

Äldreförvaltningen har tillsammans med socialförvaltningen påbörjat en utredning om äldre, med eller utan missbruk, som lever i eller riskerar hemlöshet. I utredning lyfts bristen på bostäder upp. Både inom den ordinarie bostadsmarknaden och för bostäder med stöd. Arbetet med denna utredning startade 2015 och kommer att fortsätta 2016. Denna fråga inkluderas även i den ordinarie boendeplaneringen som äldreförvaltningen årligen genomför.

Finskspråkiga äldreboenden

Stockholm stad ingår sedan år 2010 i det finska förvaltningsområdet vilket medför att staden har vissa skyldigheter gentemot finsktalande, bland annat att finsktalande har rätt till äldreomsorg helt eller delvis på finska. Staden har avtal med fyra vård- och omsorgsboenden med en eller flera avdelningar med finsk inriktning. Under hösten 2015 öppnade Hannahemmet med upp till 54 platser för finsktalande. Boendet kommer att öppna nya avdelningar i takt med att efterfrågan tilltar. Av stadens boendeplanering, som äldreförvaltningen samordnar i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, Micasa och stadsledningskontoret, framkommer att befintliga och planerade platser på vård- och omsorgsboende för finsktalande för närvarande uppfyller behovet.

Äldreboendeutredningen

Hösten 2015 startade Äldreboendeutredningen, ÄBO. Äldreförvaltningen ingår i projektet och Äldreförvaltningens ledning finns representerade i projektets styrgrupp. I projektet utreds bland annat om och hur redan anpassade lägenheter inom det ordinarie bostadsbeståndet kan förmedlas till personer som har behov av sådan lägenhet. Frågan om mer hemlika förhållanden inom särskilt boende inkluderas i Äldreboendeutredningen, liksom en översyn av servicehusen.

Korttidsvård i livets slutskede

Verksamheten med korttidsvård för äldre i livets slut på Serafens äldreboende har fortsatt under 2015. Genom att 1,0 mnkr avsatts i budget har ersättningen subventioneras på samma sätt som gjordes under 2014. Under 2015 har totalt 16 personer vistats på Serafen för denna form av korttidsvård.

Upphandling av vård- och omsorgsboende

Upphandling av privata utförare inom valfrihetssystemet för vård- och omsorgsboenden har genomförts enligt angiven tidsplan. Under året har samtliga fem ansökningar från fem olika boenden med totalt 194 platser godkänts. Från den 1 januari 2016 har staden LOV-avtal med totalt 31 organisationer, vilket omfattar 72 vård- och omsorgsboenden med ett möjligt köp om totalt 2 561 platser. En ny upphandling av profilboenden resulterade i att staden tecknade ramavtal, gällande från 1 maj 2015, med 17 organisationer omfattande 21 profilboenden med ett möjligt köp om totalt 450 platser.

Stadsövergripande boendeplanering

Den stadsövergripande boendeplaneringen sker i samarbete mellan stadsdelsnämnderna, stadsledningskontoret, Micasa och äldreförvaltningen. Arbetet samordnas av äldreförvaltningen. Stadsdelsnämnderna/regionerna ska i samband med budget ta fram ett gemensamt underlag per region med åtgärder för att klara behovet av vård- och omsorgsboende på kort och lång sikt. Även servicehusen ska inkluderas i denna planering. Till stöd för äldreboendeplanering finns en referensgrupp. Äldreförvaltningen ska därefter tillsammans med kommunstyrelsen bearbeta förslagen ur ett stadsövergripande perspektiv och lämna konkreta förslag på åtgärder och inriktning på kort och lång sikt. Arbetet med äldreboendeplanering samordnas av en styrgrupp som leds av kommunstyrelsen. Från och med 2016 kommer den stadsövergripande boendeplanen att underställas kommunstyrelsen för beslut.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Behovet av bostäder för äldre med missbruksproblem respektive psykisk funktionsnedsättning ska tillgodoses	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Boendevalternativen för äldre ska breddas med enklare övergångar mellan boendevalternativ när behoven ökar	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Finskspråkigas rätt till äldreboende med finskspråkig personal ska tillgodoses	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Vård och omsorgsboende, servicehus och korttidsboende ska ses över och utvecklas i riktning mot mer hemliknande enheter	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har under året arbetat för att öka möjligheterna för äldre att delta i aktiviteter utifrån deras förutsättningar och önskemål. Mycket av detta arbete har gjorts i samverkan med den idéburna sektorn. Detta arbete har bidragit till att Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Nämndmål:

Kultur och andra aktiviteter för äldre erbjuds

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ökade möjligheter för äldre att delta i aktiviteter utifrån förutsättningar och önskemål

Analys

Arbetet med överenskommelsen mellan Stockholms stad och den idéburna sektorn fortsätter i samarbete med socialförvaltningen. I november genomfördes en välbesökt utvecklingskonferens vars syfte bland annat var att inspirera och visa på goda exempel. En planering för utvärdering och eventuell revidering av Överenskommelsen påbörjades i slutet av 2015.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Tillsammans med Socialförvaltningen sprida information om Överenskommelsen mellan Stockholms Stad och den idéburna sektorn	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Underlätta för frivilligorganisationernas utveckling	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Analys

Den övervägande delen av det arbete som utförs av Äldreförvaltningen går att hänföra till detta mål. Det arbete som genomförts under 2016 redogörs för under nämndmålet Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg av god kvalitet. Detta i kombination med att alla aktiviteter förutom en har genomförts gör att Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska, i samverkan med äldrenämnden, se över hur hemtjänstens kvalitet kan säkras i såväl kommunal som privat regi. I uppdraget ligger att se över organisationsformen och ersättningssystemet med inriktning att en väl fungerande kvalitetsuppföljning är viktigare än fri etableringsrätt	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldrenämnden ska initiera en utredning om en bättre kostförsörjning ur ett miljö- och kvalitetsperspektiv	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	
▶ Äldrenämnden ska se över uppdrag och organisation under året genom en oberoende utredare	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Äldreförvaltningen avvaktar resultatet av centralupphandlingen av organisationskonsulter.			
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en indikator som mäter antal personal som varje äldre möter i äldreomsorgen (kvalitetsfaktor: kontinuitet)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg av god kvalitet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm är nöjda och trygga med äldreomsorgen

Analys

Stockholms trygghetsjour

Stockholms Trygghetsjour är en kommunövergripande dygnet runt verksamhet inom Äldreförvaltningen.

Handläggningsenheten har handlagt ansökningar gällande trygghetslarm för personer 65 år och äldre samt administrerar kön för vård- och omsorgsboende inom valfriheten.

Jourpatrullen har åtgärdat akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov under kvällar, nätter och helger om dessa behov inte har kunnat tillgodoses på annat sätt.

Teknikenheten har ansvarat för all administration, installation och service gällande trygghetslarm. Enheten har även ansvarat för all teknik avseende larmcentralen. Larmcentralen har tagit emot och åtgärdat larmanrop från äldre och funktionshindrade i ordinärt boende.

Trygghetsjouren är den myndighet som under kvällar, nätter och helger har handlagt och biståndsbedömt akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov enligt delegation från stadsdelsnämnderna. Trygghetsjouren har arbetslett omvårdnadspersonal i akuta situationer där ordinarie arbetsledare inte varit tillgängliga.

Under första kvartalet 2015 flyttade avdelningen till nya lokaler i Söderhallarna vid Medborgarplatsen. I samband med ombyggnationen och inflyttningen förbereddes också för digital larmmottagning och arbetet har fortsatt med att säkerställa teknik, bland annat för dubbel fiber och digital växel för larmmottagningssystemet. Under året har även en uppgradering av telefonisystemet Call Guide genomförts samt ett förberedande arbete med ärendehanteringssystemet "TYRA".

Kommentus har under hösten påbörjat en ny upphandling gällande digitala trygghetslarm vilket äldreförvaltningen och serviceförvaltningen följer nogsamt.

Hemtjänstutredningen

Äldreförvaltningen har under hösten påbörjat en utredning om hur hemtjänsten kan utvecklas för att möta behoven hos framtidens äldre. Målet är att hemtjänsten ska vara personcentrerad, både vid bedömning av individuella behov och vid utformningen av genomförandet. Detta ska ske genom att den enskilde ges ett ökat inflytande över hur insatserna ska genomföras. Det ska vidare vara hög en personalkontinuitet och större handlingsfrihet ska ges till hemtjänstpersonalen att utforma insatserna utifrån den enskildes dagsaktuella behov och eventuella önskemål.

En del i denna utredning är att utvärdera ersättningssystemet och ParaGå. Äldreförvaltningen har, med hjälp av utvärderingen av det mobila dokumentationssystemet, ParaGå och

ersättningssystemet för hemtjänst, samlat in synpunkter och önskemål från användarna av sociala system. Med utgångspunkt från detta har äldreförvaltningen, i samarbete med stadsledningskontorets IT-avdelning och Tieto, påbörjat arbeten med att utveckla funktionerna i sociala system, inklusive ParaGå.

De hemtjänstrapporter som baseras på information från ParaGå och som finns Paraplysystemet ska utvecklas och förbättras. Det sker för att minska det administrativa arbetet som upplevs som betungande, enligt utvärderingen. Rapporterna kan ses och användas av både biståndshandläggare och chefer hos utförarenheterna. Syftet med att de har tillgång till samma rapporter är att de lättare ska kunna kommunicera med varandra.

En förstudie för att utreda alternativa tekniker för kvittenser i ParaGå har genomförts av Tieto på uppdrag från äldreförvaltningen. Kvittenserna i ParaGå ska visa att hemtjänstens besök är utförd hos den enskilde. För närvarande används GPS-teknik för kvittenser i ParaGå.

Stimulansmedel för ökad bemanning

Regeringen har under året beslutat om en tillfällig satsning på ökad bemanning inom äldreomsorgen gällande åren 2015–2018. Stimulansmedlen är avsedda för att öka bemanningen inom den av kommunen finansierade vården och omsorgen om äldre. Syftet är att skapa ökad trygghet och kvalitet för den enskilde. För år 2015 tilldelades Stockholms stad 87,8 mnkr. Äldrenämnden har i uppdrag att administrera, fördela och återredovisa medlen i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Samtliga utförare inom Stockholms stads äldreomsorg, oavsett regiform och verksamhet, har erbjudits möjlighet att ansöka om stimulansmedel för ökad bemanning. Totalt har 87,8 mnkr fördelats till 206 verksamheter, varav 394 tkr fördelades av förvaltningschefen på delegation av äldrenämnden. En återredovisning av stimulansmedlen ska göras till Socialstyrelsen senast den 8 februari 2016. Medel som inte förbrukats ska återbetalas till Socialstyrelsen. Återredovisning och uppföljning till äldrenämnden görs den 23 februari 2016.

E-tjänst för att beräkna avgifter inom äldreomsorgen

I februari 2015 publicerades en förnyad e-tjänst på stadens hemsida där den enskilde kan beräkna en preliminär avgift för insatser som ges enligt socialtjänstlagen. E-tjänsten utvecklades av äldreförvaltningen tillsammans med Volvo IT och bekostades av medel från Digital förnyelse.

Uppföljning av avtal

Under 2015 har fortsatt stor vikt lagts vid uppföljning av hemtjänstverksamheterna. Nystartade hemtjänstutförare har följts upp på plats efter tre månader för att tidigt upptäcka brister. Den särskilda avtalsgranskning som påbörjades hösten 2014 har fortsatt under 2015. Under året har 25 utförare omfattats av den särskilda avtalsgranskningen. Det har resulterat i att sju avtal hävts under året. Ett flertal utförare har fått komma in med åtgärdsplaner där genomförda åtgärder ska följas upp under 2016.

Under året har också aktieböcker och bolagstämmoprotokoll för aktiebolag begärts in. Arbetet med att gå igenom dessa kommer att fortgå 2016.

En utredning har genomförts avseende anhörig- och objektsanställda. Detta med anledning av de brister som ofta finns kopplat till detta – brister avseende insyn, utförande av insatser och arbetsvillkor. Utifrån genomförd utredning har kommunfullmäktige beslutat att det inte är möjligt att nyanställa anhörig- och objektsanställda fr.o.m. 1 januari 2016. Under 2016 ska

utredas vad som ska gälla för redan befintliga anhöriga- och objektsanställda.

Stadsövergripande verksamhetsuppföljning

Resultatet från 2014 års verksamhetsuppföljningar visade på tre generella förbättringsområden: Riskanalys, egenkontroll och samverkan. Detta i enlighet med författningen om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9. Stadens äldreomsorgsverksamheter har under 2015 arbetat med dessa förbättringsområden. Med anledning av detta och på efterfrågan av verksamhetsuppföljarna själva anordnade äldreförvaltningen utbildningsdagar och en heldags workshop för fördjupade kunskaper kring författningen. Sammanlagt 35 verksamhetsuppföljare från samtliga stadsdelsförvaltningar deltog i utbildningarna. Syftet med utbildningssatsningen var att ge uppföljarna fördjupade kunskaper för att kunna göra likvärdiga bedömningar samt att ge dem verktyg i arbetet med att stötta verksamheter i arbetet med att säkra verksamheten och uppnå god kvalitet. Utbildningssatsningen var mycket uppskattad av verksamhetsuppföljarna och vid äldreförvaltningens träffar med verksamhetschefer har det framkommit att de är mycket hjälpta av uppföljarnas kunskaper och tips i arbetet med kvalitetsutveckling.

Upphandling av verksamhet

Upphandling av hemtjänst enligt LOV har genomförts utifrån angivna handläggningsperioder i förfrågningsunderlaget. Vid december månads utgång fanns 137 privata utförare i stadens valfrihetssystem för hemtjänst. Under året har det inkommit ansökningar från 41 privata utförare och 13 av dessa har godkänts. Sju utförare har fått sina kontrakt hävda p.g.a. allvarliga brister. Fem hemtjänstutförare har sagt upp sina avtal med staden. Det har också genomförts/påbörjats fem fusioner under året.

Under 2014 började antalet privata utförare i valfrihetssystemet för hemtjänst att minska. Denna minskning har fortsatt under 2015. Flera privata utförare har också sett över sina geografiska områden i staden och minskat ner dessa. Bedömningen är att det finns flera faktorer som ligger bakom detta – införande av tidsregisteringssystem, fortlöpande revidering av förfrågningsunderlag, uppföljningar och särskild avtalsgranskningar, månatliga informationsmöten för personer som vill starta hemtjänst, mognad och stabilisering av branschen i allmänhet etc.

Upphandling av dagverksamhet enligt LOV har genomförts utifrån angivna handläggningsperioder i förfrågningsunderlaget. Det finns 5 privata utförare av dagverksamhet. Under året har det inkommit ansökningar från 5 privata dagverksamheter och två av dessa har godkänts.

Användandet av överenskommelser för verksamheter i egen regi

Uppdragsbeskrivningar gällande egen regi har tagits fram för vård- och omsorgsboende och hemtjänst under 2014. Under 2015 har uppmärksamats att flera stadsdelsnämnder inte använder sig av dessa. Äldreförvaltningen kommer under 2016 att förtydliga för stadsdelsnämnderna att det finns ett kommunfullmäktigebeslut som stödjer detta.

Förfrågningsunderlag för hemtjänst och dagverksamhet

Med anledning av den pågående utredningen om upphandling fortsättningsvis ska genomföras enligt LOV eller LOU har ingen revidering av förfrågningsunderlaget för hemtjänst gjorts

Från 1 januari 2016 skärper Socialstyrelsen sina föreskrifter kring basal hygien i vård och omsorg. Basal hygien omfattar handhygien och användning av arbetskläder, skyddshandskar

och skyddskläder. Förvaltningen har informerat alla utförare om detta.

Föreskrifter om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilt boende

Socialstyrelsen har begärt regeringens medgivande om att införa den nya föreskriften om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilt boende som tidigare remitterades till bl.a. staden i november 2014. Regeringen har ännu inte fattat något beslut i frågan. Därför har inte heller äldreförvaltningen utrett frågan om ett införande i staden.

Undvikbar slutenvård

Under året har en intervjustudie "Framgångsfaktorer för sammanhållen vård och omsorg för äldre" genomförts tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF). Utifrån intervjustudiens resultat finns en upprättad rapport och inspirationsskrift. Målet för studien var att identifiera framgångsfaktorer som är relaterade till lägre förekomst av återinskrivningar till slutenvården bland äldre. Intervjuresultaten gav ett antal insikter om skillnader och likheter mellan de olika verksamheterna (läkarorganisationer och särskilda boenden). De tydligaste skillnaderna sammanställdes i fyra framgångsfaktorer: Bra samarbete och kommunikation, tydlig prioritering av äldre med störst vårdbehov, hög personalkontinuitet samt goda rutiner med ständigt pågående utvecklings- och förbättringsarbete. Projektgruppen genomförde en omvärldsbevakning genom att besöka Ängelholms kommun och ta del av deras projekt "Hälsostaden" där kommunen och landstinget gemensamt har skapat ett bättre omhändertagande av främst de mest sjuka äldre. Äldreförvaltningen tillsammans med HSF planerar för ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller undvikbar slutenvård och återinskrivningar på sjukhus.

E-hälsa

Förvaltningsobjektet eHälsa etablerades under 2015. Bakgrunden till det är att eHälsa är i fokus och det sker en ständig utveckling inom området. Inom ramen för eHälsa finns ett komplext systemstöd som kräver struktur och tydlighet. Det pågår många aktiviteter både internt och externt för att tydliggöra detta.

Ett aktivt förvaltningsarbete har genomförts som bygger på ett gott samarbete mellan de av stadens förvaltningar som berörs av eHälsa samt stadsledningskontorets it-avdelning. Det är många parter involverade och den stora externa samverkan har inneburit att många kontaktvägar har etablerats. Förvaltningssituationen idag präglas av att majoriteten av objektets förvaltningsprodukter tillhandahålls av externa leverantörer men dessa leverantörer uppfattar och bemöter inte staden som en kund. Ett aktivt arbete pågår därför med att tydliggöra kontaktvägar och ansvarsgränser.

Ett flertal remisser och förslag på lagändringar inom e-hälsa har besvarats under året.

Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen

Äldreförvaltningen har i samarbete med stadsledningskontoret tagit fram en plan för uppdraget bestående av en trestegs modell. Den styrgrupp och de arbetsgrupper och referensgrupper som utsetts har arbetat enligt plan och drivit arbetet framåt. Det första steget i utredningsarbetet var att kartlägga stadens befintliga uppföljningsmodell och de resultat som erhålls för att mäta uppsatta mål, följsamhet till krav samt hur uppföljningen bidrar till kvalitetsutveckling. Även en kartläggning över befattningen SAS (socialt ansvarig samordnare), tidigare benämnt TÖS (skriv ut), gjordes initialt. Därtill har intervjuer genomförts med nyckelpersoner gällande uppföljning och analys inom respektive

stadsdelsförvaltning, för att inhämta deras synpunkter på den uppföljning som görs idag samt framtida utvecklingsförslag. Stadsdelsnämndernas synpunkter på att eventuellt införa en särskild befattning med tillsynsansvar över social omsorg har också inhämtats. De privata utförarnas synpunkter har inhämtats genom referensgruppen där representanter från branschrådet ingår.

Del två av denna utredning har bestått i att sammanställa de inhämtade underlagen till en kartläggning, vad som görs lika och olika inom staden samt förslag till utveckling. En grundlig analys av kartläggningen kommer att fortsätta under 2016.

Fördjupad kvalitetsuppföljning genom observationer

Inom vård- och omsorgsboenden har observationerna visat på en rad goda exempel inom bland annat områdena måltider, utevistelser, värdegrundsarbete och utvecklingen av genomförandeplaner. På de vård- och omsorgsboenden där Silviasystrar arbetar syns en märkbar kvalitetsförbättring avseende bemötande och stimulans inom demensomsorgen. Utvecklingsområden inom vård- och omsorgsboendena är bland annat kring övergången från uppgiftsorienterad till personcentrerad vård, att ge ökad kunskap om bemötande och basala hygienrutiner samt att upprätta så kallade levnadsberättelser som stöd i det individuella arbetet. Vid observationerna har även framkommit att det finns utvecklingspotential kring delaktigheten och den sociala stimulansen i samband med måltider, det salutogena och funktionsbevarande arbetssättet samt handledningen för vårdpersonalen i det dagliga arbetet.

Exempel på styrkor och goda exempel som lyfts fram inom hemtjänsten är att personalen är engagerad, ansvarsfull, flexibel och lyhörd samt att ett aktivt arbete med värdegrunden görs. Utvecklingsområden inom hemtjänsten är bland annat att få genomförandeplanerna blir mer individuellt skrivna och att handledningen för personalen, särskilt runt bemötande av existentiella frågor och ensamhetsproblematik, förbättras. Det finns även behov av en ökad kunskap bland personalen vad gäller demenssjukdomar, bemötandestrategier, basala hygienrutiner samt om betydelsen av att ge bekräftelse till de äldre genom att se och lyssna.

Nationellt fackspråk för dokumentation enligt SoL och HSL

Det nationella fackspråket ICF fördes in i det befintliga hälso- och sjukvårdsdokumentationssystemet Vodok 2.0 den 26 januari 2015. Det innebär att mer än 6 500 brukare fick nya hälso- och sjukvårdsjournaler. Projektet befinner sig i slutet av 2015 i etableringsfasen. Systematiska förbättringsåtgärder genomförs löpande av Äldreförvaltningen och SLK- IT tillsammans med processledarna. De fortsätter arbetet med att stötta verksamheterna. Under november månad gjordes en utvärdering av hur de KVÅkoder (Klassifikation av VårdÅtgärder) som finns i journalen används gällande planerade och utförda åtgärder. Som en del i utvärderingen skickades enkäter till dokumentationshandledare och verksamhetschefer. Resultatet utgör ett underlag för den vidare planeringen av insatser under 2016. Projektet deltog även i Socialstyrelsens pilotstudie av utförda hälso- och sjukvårdsinsatser som registrerades under de tre sommarmånaderna.

Anhörigstöd

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ligger till grund för stadens arbete med stöd till anhöriga. En utvärdering av programmet har påbörjats under hösten och kommer att ligga till grund för en eventuell revidering av programmet.

För att nå fler i målgruppen behöver metoder och utbud utvecklas. Anhörigstödet ska vara

flexibelt, varierat och individanpassat för att nå fler. Anhöriga ska erhålla likvärdiga insatser oavsett var i staden de bor. Arbetet med att ta fram information som är lättillgänglig och som enkelt kan hållas aktuell har fortsatt.

I oktober genomfördes "En dag för anhöriga" i Kulturhuset. Två utbildningar till anhörigombud har genomförts under året vilka varit mycket efterfrågade och populära.

Stadsgemensamt system för synpunkter och klagomål

Äldreförvaltningen är sedan hösten 2015 representerade i en styrgrupp för utveckling av det stadsgemensamma synpunkts- och klagomålsverktyget "Tyck till".

Parallellt har förvaltningen påbörjat ett förslag till lösning för den förvaltningsinterna hanteringen av synpunkter och klagomål.

Demenssatsningen

Inom demensprojektet har 26 specialiserade hemtjänstgrupper sökt och beviljats projektmedel. Tre enheter är servicehus och de övriga är hemtjänst i ordinärt boende. 10 beställarenheter har erhållit medel för att starta eller vidareutveckla multiprofessionella team. Under året har tre uppstartsträffar och sex nätverksträffar genomförts för de olika målgrupperna. Fokus har varit samverkan och arbete med de lokala samverkansplanerna samt bemötande vid demenssjukdom. Bland annat har hemtjänstenheterna och servicehusenheterna diskuterat olika metoder och arbetssätt och vissa enheter har börjat arbeta med BPSD-registret (Beteendemässiga och Psykiska Symptom vid Demens) som metod för att kunna ge ett bättre bemötande. Beställarenheterna har genomfört egna utbildningar i SIP (Samordnad Individuell Plan) i flera stadsdelsnämnder samt arbetat med att få igång SIP tillsammans med landstinget. Två heldagsutbildningar kring demens, bemötande och samverkan samt fem halvdagsträffar i en visningslägenhet med temat trygghet genom teknik, miljö och bemötande har genomförts. Vid dessa tillfällen har deltagarna varit blandade från hemtjänst, servicehus, beställarenheter och anhörigkonsulenter vilket har uppskattats och gjort det möjligt att fortsätta diskussionerna kring hur samverkan kan utvecklas mellan de olika yrkesgrupperna.

Kvalitetsmärkning av demenskompetens

Ett förberedande arbete kring 2016 års kvalitetsmärkning av demenskompetens har startat. Ett projektdirektiv är framtaget och ett utkast till projektplan finns.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Fortsatt anhörigombudsutbildning	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Fortsatt satsning på information och utbildning för anhöriga	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Kommunstyrelsen och Äldrenämnden ska genomstrukturerad samverkan med representation från Socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla E-hälsoområdet lokalt, regionalt och nationellt	2015-01-01	2015-12-31	
ⓘ	Nämnden ska följa planeringen av försöket med hemsjukvård i Södermalm sdn tillsammans med Landstinget, utan skatteväxling, utvärderingsbarheten ska säkras och en halvtidsutvärdering genomföras	2015-01-01	2015-12-31	
Analys				

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I dagsläget bedrivs inget arbete med att överföra hemsjukvården från Stockholm läns landsting till länets kommuner, varken på central nivå eller i den projektorganisation som tillskapades på Södermalms stadsdelsnämnd.			
✓ Program för stöd till anhöriga hålls uppdaterat.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Rådslagen utvärderas	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadens ska genom stadsledningskontoret aktivt delta i arbetet att hitta fungerande former för samverkan runt e-förvaltningsfrågor mellan kommuner, landsting och myndigheter nationellt.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldrenämnden samordnar den stadsövergripande fördjupade kvalitetsuppföljningen	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Ingår i uppdraget med att utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen, som fortsätter nästa år.			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningens påverkan på detta mål begränsar sig till förvaltningens egna inköp och fordon. Så miljöperspektivet vid upphandlingar och inköp har noga beaktats. Med utgångspunkt från detta och äldreförvaltningens roll för detta mål bedöms att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Beskrivning

Bilar som används inom Stockholms Trygghetsjour är utrustade med det miljövänligare, odubbade däckalternativet. Stockholms Trygghetsjour leasar för teknikenheten och jourpatrullen sex specialfordon som drivs med miljödiesel. Samtliga bilar är utrustade med alkolås.

Stockholms Trygghetsjour har köpt in en elbil för att se om kraven för att utföra verksamhetens uppdrag avseende driftsäkerhet och laddningsstationernas tillgänglighet uppfylls.

Förväntat resultat

Minskat utsläpp av växthusgaser.
Målen för miljöindikatorerna uppfylls.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

● Uppfylls helt

Analys

Stockholms Trygghetsjour har köpt in en elbil för att på sikt kunna utvärdera om fler elbilar ska köpas in. Detta i kombination med att de två av målets indikatorer som gått att ta fram är uppfyllda innebär att Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel elbilar	14,29 %	14,29 %	14 %	10 %	2015
● Andel miljöbilar i stadens bilflotta	28,57 %	28,57 %	17 %	100 %	VB 2015
● Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnd/styrelse	VB 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

● Uppfylls helt

Analys

Genom att beakta miljöperspektivet vid upphandlingar och inköp bedömer äldreförvaltningens att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en minskad miljöpåverkan

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Minskat utsläpp av miljöfarliga partiklar

Målet för miljöindikatorn uppfylls

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Även om målet för en indikator inte uppfyllts så har äldreförvaltningen genomfört samtliga aktiviteter vilket innebär att Äldreförvaltningen ändå bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	0 st	9 st	1 st	500 st	VB 2015
Analys Förvaltningen kommer i samverkan med arbetsmarknadsnämnden fortsätta arbetet med att se över möjligheten att erbjuda anpassad praktikplats i enlighet med de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Dessutom har förvaltningen ett särskilt uppdrag att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen matcha elever på omvårdnadsprogrammet med sommarjobb inom äldreomsorgsverksamheter i både kommunal och privat regi.					
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	2 st	2 st	2 st	6 700 st	2015
Analys Två ungdomar har erbjudits feriearbete i enlighet med stadens riktlinjer.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda	2015-01-01	2015-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	aspiranterna praktiktillfällen			
✓	Nämnderna ska möjliggöra yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Stadsdelsnämnderna, äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgsskolan att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska i dialog med Jobbtorg Stockholm, ta fram och tillhandahålla praktikplatser som passar stadens aspiranter	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med berörda nämnder lösa det behov av praktiksamordning som behövs i staden	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre- och arbetsmarknadsnämnden erbjuder aktiviteter och utbildning för fortsatt anställning inom äldreomsorgen

● Uppfylls helt

Beskrivning

Möjliggöra för medarbetare som inte uppfyller mål om grundutbildning och språklig kompetens fortsatt anställning inom äldreomsorgen. Därutöver genomföra aktiviteter för att öka ungdomars vilja att studera vård- och omvårdnadsutbildning för att kunna arbeta inom äldreomsorgen samt undersöka möjligheterna att Äldrecentrum matchar utbildningsplatser med studenter.

Förväntat resultat

Ökat antal utbildad personal inom stadens äldreomsorg

Analys

Grundläggande utbildningar

Förvaltningen har samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen, personalstrategiska avdelningen samt med vård- och omsorgsskolan för att hitta lösningar för utbildning och fortsatt anställning inom äldreomsorgen. De medarbetare som har fast anställning har erbjudits grundläggande omsorgsutbildning och utbildning i svenska.

Introduktionsutbildningen hade få deltagare och slutsatsen av årets utbildning är att introduktionen kan göras om för att bättre passa verksamheterna, i synnerhet ungdomar.

Kompetensutveckling för sjuksköterskor

Under året har en satsning genomförts för äldreomsorgens sjuksköterskor. De sjuksköterskor som har äldre utbildning och saknar viss kompetens har fått möjlighet att läsa upp sin examen till kandidatnivå. Därefter ska sköterskorna kunna läsa vidare till specialistsköterska på magisternivå, vilket sex sjuksköterskor gjort. Specialistsjuksköterskor har kopplats till de akademiska noderna som finns. Under året har även alla legitimerade sjuksköterskor inom stadens samtliga regiformer erbjudits utbildning i sårbehandling. Cirka 50 sjuksköterskor har

genomfört utbildningen.

Sex sjuksköterskor från egenregi har genomgått specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot vård för äldre termin två och tre under året. En utvärdering och uppföljning av satsningen genomförs löpande av Äldrecentrum.

Under 2015 har en satsning på utbildning av Silviasjuksköterskor genomförts. Åtta Silviasjuksköterskor har utbildats på Sophiahemmets högskola. Utbildningssatsningen har utvärderats av Äldrecentrum i en separat rapport december 2015.

Vård- och omsorgscollege

Förvaltningen har fortsatt samarbetet med vård- och omsorgscollege för att främja att fler ska vilja utbilda sig inom vård- och omsorgsycket, men också för att få en mer positiv bild av äldreomsorgen. Ungdomsbesök på vård- och omsorgsboenden har finansierats och administreras av äldreförvaltningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	0 st	0 st	0 st	tas fram av nämnden	2015
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	93,96 %	99,57 %	100 %	100 %	VB 2015
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	90,1 %	99,6 %	100 %	100 %	VB 2015
■ Nämndens prognossäkerhet T2	-6 %	0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2015
Analys Den stora avvikelserna mellan prognos i t2 och bokslut avser dels minskade kapitalkostnader om 2,3 mnkr till följd av begränsade möjligheter att följa planen för investeringar, detta på grund av rekommendationer från upphandlingsmyndighet. Vidare har inte statsbidrag om 4,9 mnkr förbrukats och heller inte periodiserats på grund av oklart regelverk.					

Bokslutet visar ett överskott om 16,5 mnkr före bokslutsdispositioner och ett överskott om 9,7 mnkr efter bokslutsdispositioner, vilken avser en ombudgetering av tilldelat anslag för låglönesatsningar om 6,8 mnkr.

Nämnd, råd och direktör visar ett nollresultat.

Avdelningen för uppföljning och inspektion redovisar ett överskott om 1,1 mnkr som avser minskade kostnader för specialiserade hemtjänstteam samt stöd till anhöriga.

Kontot för förvaltningsgemensamma kostnader visar ett överskott om 1,5 mnkr som består av minskade kostnader för lokalhyror.

Avdelningen för upphandling och utveckling redovisar ett överskott om 0,6 mnkr som avser något lägre kostnader än budgeterat för personal och beror på vakanser som uppstått under

året.

Stockholms Trygghetsjour redovisar överskott om sammanlagt 1,1 mnkr. För kapitalkostnader, avskrivningar och internränta redovisas ett överskott om 2,3 mnkr på grund av att investeringsplanen för digitaliseringen av trygghetslarm förskjutits. Detta beror på att äldreförvaltningen mestadels bytt ut trasiga larm i avvaktan på att den nya upphandlingen av larm skulle slutföras. Detta följer nu gällande rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting. Överskottet uppvägs till viss del av ökade kostnader om 1,2 mnkr för löner och lokaldrift.

Avdelningen för utbildning och administration redovisar ett överskott om 5,4 mnkr vilket hänförs till att statsbidrag om 4,9 mnkr avseende "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorg" inte förbrukats och heller inte förts över till nästkommande år på grund av oklarheter kring gällande regler. Medels reserven om 0,5 mnkr har heller inte behövt nyttjas.

I tertialrapport 1 och 2 prognostiserades ett nollresultat, att jämföra med bokslutet som visar ett överskott om 9,7 mnkr.

I tertialrapport 1 prognostiserades omslutningsökningar om totalt 65,3 mnkr, vilka avsåg prestationsersättning för "En sammanhållen vård om de mest sjuka äldre" 55,7 mnkr, kostnader och intäkter för projektet "Mobilt dokumentationssystem och tidsregistrering inom hemtjänsten" 3,0 mnkr, införande av värdighetsgarantier och värdegrund 5,8 mnkr samt intäkter och kostnader för minoritetsspråk och trygghetslarmsärenden om 0,8 mnkr. I prognosen förutsattes att medlen skulle förbrukas under året.

I tertialrapport 2 prognostiserades omslutningsökningar om ytterligare 1,1 mnkr vilka avsåg ökade kostnader och intäkter för digital förnyelse och EU-projekt.

Vid en jämförelse mellan prognosen i tertialrapport 2 och utfallet i bokslutet, framgår att kostnaderna minskat med 11,4 mnkr och intäkterna med 1,9 mnkr. De största förändringarna på kostnadssidan avser minskade kapitalkostnader om 2,3 mnkr på grund av förskjuten investeringstakt, ej förbrukade medel för "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen" om 4,9 mnkr, ej förbrukade anslag för anhörigstöd och demensteam om 1,1 mnkr, minskade lokalkostnader om 1,5 mnkr, minskade kostnader för personal i form av viss vakans om 0,6 mnkr samt ej förbrukad medelsreserv om 0,5 mnkr.

Nämndmål:

Äldrenämndens verksamheter är kostnadseffektiva

Uppfylls helt

Förväntat resultat

En budget i balans

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Delta i EU-projekt med syfte att bidra till verksamhets- och teknikutveckling	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Delta i OpenLab	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ekonomiuppföljning	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Ekonomiuppföljning sker månatligen i samråd med förvaltningens ekonomichef. Prognoser går igenom på förvaltningsledningsmötena och vidare rapporteras till äldre nämnden och stadsledningskontoret. Det ekonomiska läget redovisas också på förvaltningens avdelnings- och förvaltningsmöten.			
 Genomföra flytt av förvaltningskontor till Farsta Centrum	2014-01-01	2015-02-28	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

I och med arbetet med värdegrund och värdighetsgarantier samt att alla aktiviteter genomförts bedömer äldreförvaltningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
  Äldre nämnden ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
  Äldre nämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en indikator som mäter jämställdhetsintegreringen av äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre nämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg fri från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Under det kommande året ska äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier prägla äldreomsorgens arbete så den blir en naturlig del av det vardagliga arbetet. Värdegrunden skapar förutsättningar för en äldreomsorg fri från diskriminering. Äldreförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att sprida information om äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier.

Förväntat resultat

Äldre i Stockholm har kännedom om äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier.

Analys

Under hösten 2015 har äldreförvaltningen beviljats ansökta medel om 1,0 mnkr för att genomföra en förstudie hur staden ska kunna införa social dokumentation. Denna dokumentation avser både handläggare och utförare, utifrån klassificering enligt ICF genom Socialstyrelsens modell "Äldres behov i centrum (ÄBIC)", på sikt "Individens behov i centrum (IBIC)".

Äldreförvaltningen har under 2015 utökat den månatliga statistiken, bland annat med ett flertal tabeller som visar utförd äldreomsorg per kön.

Diskussioner om hur förvaltningen motverkar diskriminering har förts på arbetsplatsträffar och förvaltningsmöten.

Äldreförvaltningen har under året deltagit i Länsstyrelsens projekt Fler män i vården. Projektet kommer att fortgå under 2016. Äldreförvaltningen har även arrangerat utbildningar kring våld i nära relationer.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Nämnden samordnar och ska bidra till utvecklingen av äldreomsorgen och medverka till att äldre behandlas jämlikt oavsett kön och andra diskrimineringsgrunder	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
▶	Äldreförvaltningen ska fortsätta arbetet med att sprida information till medarbetare och äldre om stadens värdegrund och värdighetsgarantier.	2015-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har arbetat med resultaten från medarbetarundersökningen för att behålla det goda som görs och förbättra det som behöver utvecklas. Flera personalfrämjande insatser har gjorts såsom konferenser om förvaltningens mål och uppdrag, beskrivning av pågående projekt, inspirationsföreläsningar, sommaravslutning och julfest.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Aktivt Medskapandeindex	82	85	82	82	2015
Analys Förvaltningens AMI 2015 uppgår till 82. Årsmålet är således uppfyllt. Resultaten från årets medarbetarenkät på förvaltningsnivå har redovisats på APT. Resultaten för respektive avdelning/enhet analyseras och går igenom och ligger sedan till grund för det fortsatta arbetet med att arbeta fram konkreta aktiviteter utifrån					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
prioriterade förbättringsområden för att utveckla verksamheten.					
Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	100 %	100 %	100 %	100 %	2015
Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	88 %		100 %	100 %	2015
Analys Resultatet i årets medarbetarenkät gällande diskriminering och kränkning har diskuterats på APT och förvaltningens handlingsplan och riktlinje inom området har aktualiserats. Arbetet gällande bemötande och förvaltningens värdegrund fortskrider med en ständig dialog kring frågorna.					
Ledarskapsindex	81		82	78	2015
Analys Förvaltningens ledarskapsindex blev något lägre än 2014, men ändå högre än stadens och kommunfullmäktiges årsmål. Under året har flera av chefstjänsterna var tillfälligt tillsatta i avvaktan på tillsättning av förvaltningschef.					
Motivationsindex	82		82	82	2015
Sjukfrånvaro	3,6 %	3,7 %	4,2 %	4,4 %	VB 2015
Sjukfrånvaro dag 1-14	1,9 %		1,5 %	tas fram av nämnden	VB 2015
Analys Den korta sjukfrånvaron dag 1-14 uppgår under de senaste 12 månaderna (december 2014 - november 2015) till 1,9 % vilket är något högre än förvaltningens årsmål. Korttidsfrånvaron följs systematiskt upp av chefer och insatser görs vid behov.					
Styrningsindex	83		82	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och äldre- och barnnämnden ta fram stadsövergripande ledarutvecklingsprogram inom socialtjänst/biståndsbedömning.	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31	
Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och barnnämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.	2015-01-01	2015-12-31	
Äldre- och barnnämnden ska löpande se över förfrågningsunderlagen för att stärka kvaliteten i verksamheterna och värna	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
anställdas rättigheter			
  Äldrenämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och kommunstyrelsen utreda arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldrenämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningen ska vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats som är tillgänglig för alla. I detta sammanhang innebär det att chefer och medarbetare ska arbeta aktivt, systematiskt och långsiktigt med att främja hälsa och skapa en god arbetsmiljö. Cheferna ansvarar för att skapa förutsättningar för dialog och medarbetarinflytande. Forum för detta är bl.a. medarbetarsamtal, avdelnings- och enhetsmöten, arbetsplatsträffar och förvaltningsmöten. Medarbetarna ska vara väl förtrogna med verksamhetens mål och förväntade resultat, aktivt medverka i utvecklingen av verksamheten och ansvara för den egna utvecklingen. Med ett tydligt ledarskap och ett aktivt medarbetarskap skapas förutsättningar för inflytande och delaktighet och en verksamhet som kontinuerligt utvecklas och förbättras.

Arbetet med att implementera och arbeta enligt förvaltningens gemensamma värdegrund fortsätter.

Nämndens årsmål för sjukfrånvaron uppgår till 4,2 %. Förvaltningen fortsätter arbetet med att aktivt följa och analysera sjukfrånvaron inom förvaltningen, såväl övergripande som på avdelnings- och enhetsnivå. Alla medarbetare, särskilt chefer med personalansvar, ska vara väl förtrogna med gällande rutiner och arbetssätt gällande sjukfrånvaro. Cheferna ska arbeta med förebyggande insatser, ha en aktiv kontakt vid sjukfrånvaro och vid behov arbeta med rehabilitering i enlighet med förvaltningens och stadens riktlinjer. Vid behov samarbetar förvaltningen med företagshälsovård, Försäkringskassa, sjukskrivande läkare samt skyddsombud och fackliga organisationer.

Förvaltningen har omlokaliserats till nya lokaler i Farsta och i Söderhallarna vid Medborgarplatsen. I samband med detta fokuseras särskilt på att skapa en god och tillgänglig arbetsmiljö för medarbetarna i samverkan med skyddsombud och fackliga företrädare.

Förväntat resultat

Resultatet för Aktivt Medskapandeindex i medarbetarenkäten ökar

Analys

Äldreförvaltningen verkar för att vara en sund och attraktiv arbetsplats där trivsel och hälsa är viktiga inslag. I detta sammanhang är dialog och delaktighet viktigt, för att engagera medarbetarna och ge alla möjlighet att påverka och bidra till att driva och utveckla

verksamheten. Forum för detta har varit medarbetarsamtal, arbetsplatsträffar, planeringsdagar och gemensamma aktiviteter. Förvaltningen har under året flyttat till nya lokaler i Farsta Centrum respektive Medborgarplatsen. Lokalerna har inretts och anpassats för att passa medarbetare och verksamheten. Under hösten genomfördes skyddsronder på respektive arbetsställe.

Genom att erbjuda hälsofrämjande insatser, ges medarbetarna möjlighet att utveckla god hälsa och välbefinnande. Äldreförvaltningens medarbetare har givits möjlighet att utnyttja en friskvårdstimme på betald arbetstid och friskvårdssubvention, köpa staden simhallskort till reducerat pris samt köpa rabatterat träningskort hos Friskis och Svettis och SATS. På arbetsplatsen i Farsta har man under hösten erbjudit subventionerad massage på arbetet. Samtliga medarbetarna har tillgång till frukt och kaffe på arbetsplatserna.

Förvaltningen har arbetat systematiskt med att följa och analysera sjukfrånvaron, följa upp tidiga tecken på ohälsa samt planera och genomföra anpassnings- och rehabiliteringsåtgärder vid behov. Förvaltningen har samarbetat med företagshälsovården när det gäller att förebygga ohälsa hos medarbetare, få tillbaka sjukskrivna medarbetare i arbete samt skapa god fysisk och psykisk hälsa på arbetsplatsen.

Sjukfrånvaron vid förvaltningen har varit stabil under året. Den genomsnittliga sjukfrånvaro beräknad på tolv månader, december 2014 – november 2015, uppgick till 3,6 %. Nämndens årsmål om 4,2 % är därmed uppnått. Korttidsfrånvaron (dag 1-14) uppgick till 1,9 %, sjukfrånvaro dag 15-180 till 1,4 % och dag 181-365 till 0,3 %. I november 2015 fanns ingen sjukfrånvaro som pågått längre än 365 dagar.

I årets medarbetarundersökning har förvaltningens resultat för aktivt medskapandeindex (AMI) minskat något mot föregående år. För 2015 uppgår förvaltningens AMI till 82, 83 för kvinnorna och 79 för männen (staden 80). Redovisat utifrån ålder visar mätningen att åldersgruppen 55+ är mest nöjd.

Det övergripande resultatet från medarbetarundersökningen har redovisats och diskuterats på APT. Vidare genomgång och diskussioner förs sedan på avdelnings- och enhetsnivå för att identifiera förbättringsområden.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel medarbetare som har haft medarbetarsamtal under året	100 %	100 %	100 %		2015
●	Andel medarbetare som har individuell utvecklingsplan som upprättats under året	100 %	100 %	100 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Medarbetarenkätens resultat följs aktivt upp genom avdelningarnas handlingsplaner	2015-01-01	2015-12-31	

Deltid till heltid

Inom förvaltningen har ett kontinuerligt arbete skett med att tillmötesgå medarbetares önskemål om utökad tjänstgöringsgrad. Deltidsanställningar förekommer till viss del, främst inom Stockholms Trygghetsjour, som är en dygnet runt verksamhet med många schemalagda medarbetare. Att införa heltid som norm kräver förändringar både vad gäller organisering och bemanning av verksamhet. Under 2015 fanns inga ofrivilligt deltidsanställda inom förvaltningen. Förvaltningen kommer under 2016 fortsätta arbetet med att analysera och se över arbetssätt och organisation för att möjliggöra heltid som norm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

● Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bidrar till att de mänskliga rättigheterna beaktas i stadens verksamheter för äldre och inom äldreförvaltningen vilket gör att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet bedöms vara uppfyllt.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till att de mänskliga rättigheterna beaktas i stadens verksamheter för äldre och inom äldreförvaltningen.

● Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Genom äldreförvaltningens arbete med att ge förutsättningar för de äldre att kunna påverka, ha synpunkter och lämna önskemål kring stadens verksamheter bedöms kommunfullmäktiges mål vara uppfyllt.

Nämndmål:

Nämnden bidrar till att den äldre har inflytande och känner delaktighet i stadens verksamheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

De äldre ska, på ett smidigt sätt, kunna lämna synpunkter och ha önskemål kring verksamhet inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Det ska finnas goda möjligheter för de äldre att kunna påverka, ha synpunkter och lämna önskemål kring stadens verksamheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

I och med att äldreförvaltningen upphandlar i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy för en hållbar utveckling bedöms kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet vara uppfyllt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Nämndmål:

Äldrenämnden upphandlar i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy för en hållbar utveckling

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Indikatorns årsmål uppfylls

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Nämndens utfall (mnkr)	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Differens mellan åren
Kostnader	220,3	212,9	7,4
Intäkter	69,5	50,7	-18,8
Netto	150,8	162,2	-11,4
Nettobudget	167,3	162,9	4,4
Avvikelse	16,5	0,7	15,8

Helårsprognosen för året har varit ett resultat i balans. I bokslutet redovisas ett överskott om 16,5 mnkr före resultatdispositioner samt ett överskott om 9,7 mnkr efter resultatdispositioner. Detta motsvarar en avvikelse om 5,8 % mot nettobudgeten efter resultatdispositioner.

I jämförelse med föregående års budget om 162,9 mnkr har anslaget ökat med 4,4 mnkr. Äldrenämndens budget för 2015 uppgick ursprungligen till 156,6 mnkr netto, men under året har budgetjusteringar om totalt 10,7 mnkr erhållits avseende ökade/minskade kostnader för:

- köhantering 1,4 mnkr
- förvaltning av mobilt dokumentationssystem: 0,7 mnkr
- drift och underhåll av Omsorgsdagboken 0,6 mnkr
- äldre direkt, fast avgift 0,5 mnkr
- omstrukturering lokaler 1,8 mnkr
- äldre direkt, helgöppet -2,0 mnkr
- EIT Health medlemsavgift 0,4 mnkr
- Låglönesatsning 7,3 mnkr.

Mnkr	Bokslut 2015	Bokslut 2014	Differens
Personalkostnader	72,5	71,9	0,6
Bidrag	105,9	82,0	23,9
Lokalkostnader	6,6	7,5	-0,9
Övriga främmande tjänster	15,9	26,5	-10,6
Övrigt	19,4	25,0	-5,6
Summa kostnader *	220,3	212,9	7,4
Intäkter	-69,5	-50,7	-18,8
Summa	150,8	162,2	-11,4

Analys av resultaträkning

Intäktsutfallet om 69,5 mnkr är en ökning med 18,8 mnkr i jämförelse med 2014 beroende på att merparten, 38,0 mnkr, av intäkterna för "En sammanhållen vård" förbrukats under 2015. Vidare har inte intäkter om 4,9 mnkr avseende statsbidrag för "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen" förbrukats. Som motvikt har intäkterna för införandet av mobilt dokumentationssystem inom hemtjänsten samt för Omvårdnadslyftet upphört. Under året har externa intäkter bokförts avseende (2014 års siffror inom parentes):

- Utvärdering av införandet av mobilt dokumentationssystem tidregistrering i hemtjänsten 1,0 mnkr (13,5)
- Värdegrund och införandet av värdighetsgarantier 5,9 mnkr (1,4)
- Arbetsledning trygghetslarm, andra kommuner och stadsinternt 5,7 mnkr (4,6)
- Ersättning för Digital förnyelse och E-tjänster 1,6 mnkr (0,0)
- En sammanhållen vård om de mest sjuka äldre 47,3 mnkr (7,9)
- Införande av nationellt fackspråk (ICF) 7,2 mnkr (6,1)
- Minoritetsspråk 0,3 mnkr (0,3)
- Diverse EU-projektverksamhet 0,2 mnkr (0,1)
- Övriga intäkter 0,3 mnkr
- Omvårdnadslyftet 2014 0,0 mnkr (16,8)

Kostnaderna uppgår till 220,3 mnkr och har ökat med 7,4 mnkr i förhållande till 2014 och avser främst ökade utbetalda bidrag om 23,9 mnkr som i stort uppvägs av minskade kostnader för övriga främmande tjänster om -10,6 mnkr samt minskade övrigtkostnader om -5,6 mnkr.

Personalkostnaderna har totalt ökat med 0,6 mnkr. Avtalseffekten utgör en ökning om cirka 1,2 mnkr men uppvägs av minskade kostnader på grund av en tids vakans vid tillsättning av ny förvaltningschef.

Lokalkostnaderna har minskat som förväntat. Minskningen uppgår till 0,9 mnkr då delar av äldreförvaltningen flyttat till nya billigare lokaler i Farsta.

Kostnaderna för övriga främmande tjänster uppgår till 15,9 mnkr och har minskat med 10,6 mnkr i förhållande till 2014. Minskningen avser främst kostnader för IT-system och IT-konsulter och beror på att införandet av mobilt dokumentationssystem inom hemtjänsten slutfördes under 2014.

Kostnaderna för Övrigt har minskat med 5,6 mnkr och avser till största delen minskade kostnader för kurser och konferenser.

Budget och bokslut per verksamhet 2015				
Kostnader, mnkr	Justerat VP 2015	Utfall	Avvikelse	Bokslut 2014 avvikelse
Nämnd, råd och direktör	3,6	3,6	0,0	0,2
Avdelningen för uppföljning och inspektion	93,3	91,5	1,8	3,0
Avdelningen för upphandling och utveckling	22,7	13,5	9,2	4,0
Stockholms Trygghetsjour	52,3	54,9	-2,6	3,7
Avdelningen för utbildning och administration	61,2	54,6	6,6	4,0
Avskrivning	4,2	2,0	2,2	-0,1
Internränta	0,3	0,2	0,1	0,0
Summa kostnader, mnkr	237,6	220,3	17,3	14,8
Intäkter, mnkr				
Nämnd, råd och direktör	0,0	0,0	0,0	0,0
Avdelningen för uppföljning och inspektion	-55,7	-55,0	-0,7	-2,4
Avdelningen för upphandling och utveckling	-3,3	-1,5	-1,8	-4,2
Stockholms Trygghetsjour	-5,5	-6,9	1,4	-2,9
Avdelningen för utbildning och administration	-5,8	-6,1	-4,6	-4,6
Summa	-70,3	-69,5	-0,8	-14,1
Netto före dispositioner, mnkr	167,3	150,8	16,5	0,7
Bokslutsdisposition, mnkr	-6,8	0,0	-6,8	0,0
Netto efter dispositioner, mnkr	160,5	150,8	9,7	0,7

Bokslutet visar ett överskott om 16,5 mnkr före bokslutsdispositioner och ett överskott om 9,7 mnkr efter bokslutsdispositioner, vilka avser en ombudgetering av tilldelat anslag för låglönesatsningar om 6,8 mnkr.

Nämnd, råd och direktör visar ett nollresultat.

Avdelningen för uppföljning och inspektion redovisar ett överskott om 1,1 mnkr som avser minskade kostnader för specialiserade hemtjänstteam samt stöd till anhöriga.

Kontot för förvaltningsgemensamma kostnader visar ett överskott om 1,5 mnkr som består av minskade kostnader för lokalhyror.

Avdelningen för upphandling och utveckling redovisar ett överskott om 0,6 mnkr som avser något lägre kostnader än budgeterat för personal och beror på vakanser som uppstått under året.

Stockholms Trygghetsjour redovisar överskott om sammanlagt 1,1 mnkr. För kapitalkostnader, avskrivningar och internränta redovisas ett överskott om 2,3 mnkr på grund av att investeringsplanen för digitaliseringen av trygghetslarm förskjutits. Detta beror på att äldreförvaltningen mestadels bytt ut trasiga larm i avvaktan på att den nya upphandlingen av larm skulle slutföras. Överskottet uppvägs till viss del av ökade kostnader om 1,2 mnkr för löner och lokaldrift.

Avdelningen för utbildning och administration redovisar ett överskott om 5,4 mnkr vilket hänförs till att intäkter om 4,9 mnkr för "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen" inte förbrukats och inte uppfyller kraven för att föras över till 2016. Medel om 0,5 mnkr för oförutsedda kostnader har heller inte behövt nyttjas.

Jämförelse av prognoser under året

Mnkr	T 1 2015	T 2 2015	Bokslut 2015
Prognos/utfall, kostnader	230,0	231,7	220,3
Prognos/utfall, intäkter	-70,3	-71,4	-69,5
Netto	159,7	160,3	150,8
Nettoram	158,6	159,4	167,3
Nettoprognos/ avvikelse	-1,1	-0,9	16,5
Förväntad budgetjustering	1,1	0,9	-6,8
Netto efter justering	0,0	0,0	9,7

I tertialrapport 1 och 2 prognostiserades ett nollresultat, att jämföra med bokslutet som visar ett överskott om 9,7 mnkr efter resultatdispositioner..

I tertialrapport 1 prognostiserades omslutningsökningar om totalt 65,3 mnkr, vilka avsåg prestationsersättning för "En sammanhållen vård om de mest sjuka äldre" 55,7 mnkr,

kostnader och intäkter för projektet "Mobilt dokumentationssystem och tidsregistrering inom hemtjänsten" 3,0 mnkr, införande av värdighetsgarantier och värdegrund 5,8 mnkr samt intäkter och kostnader för minoritetsspråk och trygghetslarmsärenden om 0,8 mnkr. I prognosen förutsattes att medlen skulle förbrukas under året.

I tertialrapport 2 prognostiserades omslutningsökningar om ytterligare 1,1 mnkr vilka avsåg ökade kostnader och intäkter för digital förnyelse och EU-projekt.

Vid en jämförelse mellan prognosen i tertialrapport 2 och utfallet i bokslutet, framgår att kostnaderna minskat med 11,4 mnkr och intäkterna med 1,9 mnkr. De största förändringarna på kostnadssidan avser minskade kapitalkostnader om 2,3 mnkr på grund av förskjuten investeringstakt, ej förbrukade medel för "Lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen" om 4,9 mnkr, ej förbrukade anslag för anhörigstöd och demensteam om 1,1 mnkr, minskade lokalkostnader om 1,5 mnkr, minskade kostnader för personal i form av viss vakans om 0,6 mnkr samt ej förbrukad medelsreserv om 0,5 mnkr.

Differensen mellan intäktsprognos och intäktsutfall avser minskade intäkter för "En sammanhållen vård om de mest sjuka äldre". Detta avser intäkter som förts över till nästkommande år.

Investeringar

mnkr	Investeringsram	Utfall bokslut	Avvikelse
Inventarier	0,1	0,7	-0,6
Trygghetslarm	22,0	8,3	13,7
Summa utgifter	22,1	9,0	13,1

Äldreförvaltningen har under året fortsatt utbytet av de analoga larmen till digitala motsvarigheter. Nuvarande ramavtal innehåller dock brister och i avvaktan på det nya så är uppmaningen från SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) att avrop endast bör ske vid påtagliga behov. Merparten av larmen har därför endast bytts ut när de gått sönder. Detta har skapat viss förskjutning i investeringsplanen vilket avspeglas i utfallet för investeringsutgifter. Detta har i sin tur också påverkat utfallet för kapitalkostnader (avskrivningar och internränta) där utfallet är 2,3 mnkr lägre än budgeterat.

Den totala beräknade utgiften för digitalseringen av trygghetslarm är beräknad till 22,0 mnkr och är beräknad för perioden år 2014 till år 2016. Utbytet av larmen påbörjades enligt plan under 2014, men investeringsramen om 22,0 mnkr tilldelades äldreförvaltningen först under 2015. Detta gör att utfallet för 2015 ser lågt ut i förhållande till ramen. Den ackumulerade bokförda investeringsutgiften för larm uppgår till 13,2 mnkr för perioden 2014-2015.

Avvikelsen om 0,6 mnkr vad gäller investeringar i inventarier avser kompletteringar i form av lokalutrustning. Detta skedde med anledning av att äldreförvaltningen i februari flyttade till nya lokaler belägna i Farsta och på Södermalm..

Ombudgeteringar

Ombudgetering	Mnkr
Låglönesatsning	6,8

Äldrenämnden fick under november månad i uppdrag att administrera låglönesatsningen för privata utförare inom äldreomsorg under 2015. I samband med beslut om tertialrapport 2 tilldelades äldrenämnden 7,3 mnkr. Efter genomförd satsning för 2015 återstår merparten eller 6,8 mnkr av anslaget. Äldreförvaltningen föreslår därför äldrenämnden att hos kommunstyrelsen begära ombudgetering av resterande medel till 2016. Dels för att undvika störande resultatavvikelser som ej beror på eget handlande och dels för att kunna använda resterande medel till satsningar inom äldreomsorgen.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
Tillgångar, mnkr	2015-12-31	2014-12-31
Anläggningstillgångar	13,1	6,1
Kundfordringar	2,2	0,4
Diverse kortfristiga fordringar	0,1	0,0
Förutbetalda kostnader	3,4	3,0
Upplupna intäkter	10,2	19,9
Övriga interinsfordringar	2,2	0,0
Summa tillgångar	31,2	29,4
Skulder och eget kapital, mnkr	2015-12-31	2014-12-31
Leverantörsskulder	6,4	19,4
Upplupna löner och sociala avgifter	0,8	0,9
Upplupna kostnader (övr interimsskulder)	16,4	8,6
Förutbetalda intäkter	13,8	44,9
Moms och punktskatter	0,0	0,0
Summa skulder	37,4	73,8
Eget kapital	-6,2	-44,4
Summa skulder och eget kapital	31,2	29,4

Balansräkningen beskriver förvaltningens tillgångar samt skulder och eget kapital fram till 2015-12-31.

Tillgångar: balansräkningen visar på omsättningstillgångar om 18 109 108,00 kr. Dessa består av: kundfordringar om 2 154 919,05 kr, varav 1 692 663,00 kr avser externa fordringar för ersättningar för utförda uppdrag inom andra kommuner avseende arbetsledning och 13 788,28 kr avser felaktigt utbetalt föreningsbidrag som återbetalas enligt avbetalningsplan. 459 000 kr avser hyresintäkter för andrahandsuthyrning och larmintäkter och -10 532,23 kr avser värdering kundfordringar.

De kortfristiga fordringarna uppgår till 138 771,50 kr och avser felaktigt utbetald lön 11 428 kr, fordran mot Tillväxtverket för EU-projekt 103 333,50 kr samt 24 010 kr i fakturerad lönefordran.

Upplupna intäkter om 10 214 737,50 kr avser ersättning för utvärdering tidsregistrering i hemtjänsten om 975 008 kr, ersättning från IT-programmet för ICF om 7 200 000,00 kr, ersättning för ett flertal projekt inom digital förnyelse om 1 631 629,50 kr, intäkt för trygghetslarm om 108 100 kr samt intäkt avseende minoritetsspråk om 300 000 kr.

De förutbetalda kostnaderna uppgår till 3 435 379,95 kr och avser föreningsbidrag för 2016 om 2 629 804 kr, lokalhyra om 608 916,82 kr, datakommunikation 18 822,50 kr, bilparkering 17 100 kr, hyra av teknisk utrustning 83 042 samt kostnader för övrig förbrukning om 77 694,63 kr.

Anläggningstillgångarna uppgår till 13 075 478 kr och avser inköp av digitala trygghetslarm, möbler samt en elbil.

Skulder och eget kapital: skuldsidan består av leverantörsskulder om -6 367 438,12 kr, varav de interna uppgår till -2 125 217,00 kr och avser vikarieersättning, lokalhyra, köp av tjänster och utbildningskostnader inom staden. De externa uppgår till -4 242 221,12 kr vilka avser olika leverantörer såsom stiftelser, statistik tjänsteleverantör, landsting och uthyrare av teknisk utrustning.

Upplupna löner och sociala avgifter uppgår till -765 404,27 kr och avser timlöner och övriga lönekostnader för personal. Övriga interimsskulder om -16 452 953,91 kr består främst av vikarieersättningar till stadens förvaltningar, köp av tjänster inom staden och bidrag.

Förutbetalda intäkter om -13 827 180,44 kr avser intäkter för arbetsledning från andra kommuner och stimulansbidrag från Sveriges kommuner och landsting (en sammanhållen vård).

Eget kapital uppgår till 6 228 390,74 kr.

Jämförelse med föregående år

Kundfordringarna har ökat med 1,8 mnkr vilket beror på fakturering av larmintäkter avseende andra kommuner som fakturerats sent på året.

Anläggningstillgångarna har ökat med 7,0 mnkr och avser inköpta digitala larm. Investeringarna i larm pågår under perioden 2014-2016 och har en livslängd över 5 år.

Förutbetalda kostnader har ökat med 0,4 mnkr och beror på förhyrning av nya lokaler. Tidigare år har hyrorna betalats till annan förvaltning i stället för extern hyresvärd och inte i förskott.

Upplupna intäkter har minskat med 9,7 mnkr vilket i huvudsak beror på att införandet av mobilt dokumentationssystem slutfördes under 2014. Dessa intäkter erhöles under 2014 i efterskott från stadsledningskontoret.

Övriga interimfordringar har ökat med 2,2 mnkr och avser återbetalningar av stadsdelsnämnder ej förbrukade stimulansmedel.

Leverantörsskulderna har minskat med 13,0 mnkr. Leverantörsskulderna till Tieto är i stort obefintliga 2015 i jämförelse med vad de var i bokslutet 2014 då projektet "Mobilt dokumentationssystem tidregistrering inom hemtjänst" genomfördes. Vidare är de interna leverantörsskulderna mycket lägre avseende vikarieersättning till andra förvaltningar. Detta beror på ny hantering av ersättning för genomförda utbildningar där ersättningen gått ut mer frekvent under 2015.

Upplupna kostnader har ökat med 7,8 mnkr i jämförelse med 2014 och beror främst på satsningen på ökad bemanning som genomfördes sent under året, där många av de privata utförarna redovisat och fakturerat under december månad.

Förutbetalda intäkter har minskat med 31,1 mnkr. Merparten av stimulansmedlen för "en sammanhållen vård" har betalats ut till stadsdelsförvaltningarna under 2015 (38,0 mnkr). Endast en liten del har förts över till 2016 avseende utbildningar som löper vidare under nästkommande år.

Övrigt

Internkontroll

- Äldreförvaltningens styrgrupp och arbetsgruppen för ILS utarbetade i samband med verksamhetsplanen en internkontrollplan för året innehållande utvalda risker.
- Kontroller har genomförts i enlighet med stadens riktlinjer för lönehantering samt enligt äldreförvaltningens rutin gällande internkontroll av lönehantering. Inför 2015 fastställdes en plan för vilka kontroller som skulle genomföras under året. Dessa har omfattat övergripande kontroller inom förvaltningen samt stickprovskontroller. Sedan 2014 har de månadsvisa kontrollerna utökats med kontroll av löneutbetalning direkt efter lönekörning samt kontroll av personalförteckning. Förvaltningen har en fastställd organisation för arbetet med internkontroll vilken är väl känd inom förvaltningen. Förvaltningens mall "Rapport över genomförd internkontroll" har använts för att dokumentera genomförda kontroller. Avstämning har skett löpande med ansvarig chef och förvaltningsledningen. Inga större avvikelser har förekommit under året.
- Utbetalda bidrag till frivilligorganisationer har också följts upp under 2015. Ingen förening har fått felaktigt belopp utbetalt.
- Arvode till nämndledamöter har stämts av löpande utan konstaterade avvikelser.
- Rutin för rättning av moms har följts. Rättning har skett under året. Kontroll av personalrepresentation och personalsociala, övriga kostnader har skett löpande under året.

Synpunkter och klagomål

Redovisas i bilaga 3.

Övrigt

Köhanteringen för vård- och omsorgsboende

I mitten av september flyttades Handläggningsenheten organisatoriskt över från avdelningen Uppföljning och inspektion till Stockholms Trygghetsjour.

Enheten ansvarar för och samordnar kön till vård- och omsorgsboenden inom valfriheten efter beslut av stadsdelsförvaltningarna. Detta innebär att enheten bevakar kö och erbjuder lediga lägenheter efter kötid samt erbjuder lediga lägenheter varannan månad till den/de personer som inte har ett verkställt beslut.

Forskning och utveckling

EU-projekt

Äldreförvaltningen har arbetat med forsknings och utvecklingsprojekt i samarbetet med högskolor, näringsliv och andra intressenter i syfte att de äldre i staden kan få ökade möjligheter att leva ett aktivt och hälsosamt liv under trygga förhållanden. Förvaltningen driver flera utvecklingsprojekt med landstinget, andra kommuner och högskolor och universitet i syfte att ta fram ansökningar inom EU:s ramprogram. Två EU-projekt har beviljats under året, Stockholm Digital Care, SDC och DigIT. SDC är ett projekt som ska främja utvecklingen av små och medelstora teknikföretag genom att skapa möjligheter för en gemensam standard för nya tekniska produkter som ska gynna äldre personer att få ett aktivt och självständigt liv. Medlen kommer via Tillväxtverket. DigIT är ett kompetensutvecklingsprojekt för medarbetare inom äldreomsorgen, funktionshinderomsorgen och socialpsykiatri och berör samtliga stadsdelsnämnder samt 11 kranskommuner. Projektets mål är att öka den digitala kompetensen hos medarbetarna för att främja god kvalitet i verksamheten, kunna möta framtidens kompetenskrav och kunna behålla och rekrytera goda medarbetare.

EU har tagit flera initiativ för att de europeiska länderna gemensamt ska möta kontinentens utmaningar, däribland en allt äldre befolkning. Genom organisationen European Institute for Innovation and Technology har ett nytt Knowledge and Innovation Community (KIC) startats. Denna KIC heter EIT Health och äldreförvaltningen har ansvarat för kontakterna och uppbyggnaden av Stockholms stads medverkan i EIT Health samt medverkat i möten på central nivå i EIT samt medverkat i internationella seminarium om utbildning.

Akademiska noder

Under året har arbetet fortsatt med de akademiska noder skapats i fyra stadsdelsnämnder i samarbete med Röda korsets högskola och Karolinska institutet. Noderna innebär att vissa arbetsplatser samarbetar nära kring verksamhetsnära forskning för att utveckla enheten och för att höja den akademiska kompetensen på enheten samt att möjliggöra verksamhetsförlagd utbildning. Äldreförvaltningen har stöttat med nätverkskontakter mellan de akademiska noderna och akademien samt finansiering av projekt och projektjänster. Under året har

samtliga möjliga praktikplatser inventerats och fördelats mellan stadens och högskolor för vård- och omsorgsarbete.

Inspirationsmiljöer

Äldreförvaltningen har arbetat med Micasa för att förnya och uppdatera innehållet i inspirationsmiljöer på Rosenlundsgatan. Ambitionen med arbetet är att inspirationsmiljöerna kan utgöra en samverkansplats och koppla samman akademi, företag, sjukvård och omsorg. Miljöerna ska kunna användas som bas/plattform för olika innovationsprojekt, EU-projekt m.m. I miljöerna ska olika intressenter inom äldreomsorgen kunna ta del av relevant och uppdaterad information, ny teknik, innovativa lösningar samt design. Tanken var att de också ska kunna fungera som en mötesplats där samverkan mellan äldreomsorg, företag och akademi är i fokus och det har redan visat sig genom ett mycket hårt tryck på studiebesök och intresse för inspirationsmiljön.

Nordic innovation

Äldreförvaltningen har tillsammans med socialförvaltningen genom samordning av Nordic Innovation, medverkat i att organisera en nordisk innovationstävling. Detta har gjorts tillsammans med nordens övriga fyra huvudstäder. Baserat på städernas och dess invånares gemensamma behov, har innovationstävlingen syftat till att utveckla ny teknik och nya lösningar som kan hjälpa äldre och personer med funktionshinder att leva ett mer självständigt liv där beroendet av offentligt tillhandahållna tjänster minskar. Innovationstävlingen anordnas i fyra faser och har efter året gått in i sista fasen. Tävlingen avslutas sommaren 2016.

Stockholmsbron

Ett annat samarbete som drivits av avdelningen under året är Stockholmsbron, ett projekt som främjar forskning och utveckling i äldreomsorgen. Där samverkar Stockholms läns landsting med Kungliga tekniska högskolan och Karolinska institutet i syfte att hitta gemensamma utvecklingsdelar som ska främja ett aktivt liv och ett hälsosamt leverne för stockholmarna. Projektet har pågått framgångsrikt under året med flera innovativa och samarbetsfrämjande workshops och kommer att fortsätta även 2016.

Övriga projekt inom forskning och utveckling

Förvaltningen har även deltagit i nätverket Age Friendly Enviroment – Innovation Netwoek, AFE-INNOVNET för att vara med att sprida och ta del av goda exempel på innovation och utveckling.

Arbetet som medlem i den europeiska samorganisationen European Network of Social Authorities (ENSA) har fortsatt. ENSA syftar till att bidra till utveckling och kunskapsspridning avseende äldreomsorg och andra sociala frågor mellan städer och regioner i Europa.

EU-positionsrapport 2015

I EU-positionsrapporten pekas tre områden ut som viktigast för nämndens EU-arbete:

1. Verka för att Stockholm utvecklas till en innovativ och växande region med stark forskning inom life science-området.
2. Genom samarbete över EU:s gränser bidra till äldreomsorgens verksamhetsutveckling
3. Följa utvecklingen av offentlig upphandling

En närmare redogörelse över det arbete som skett under året återfinns i bilaga 6.